

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Droga gołąbka pokoju»– propozycja globalnej strategii UE na rzecz budowania pokoju”**(opinia z inicjatywy własnej)**

(2019/C 228/05)

Sprawozdawczyni: **Jane MORRICE**

Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	15.2.2018
Podstawa prawna	Art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Opinia z inicjatywy własnej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Stosunków Zewnętrznych
Data przyjęcia przez sekcję	15.1.2019
Data przyjęcia na sesji plenarnej	20.3.2019
Sesja plenarna nr	542
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	160/3/2

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Ideą, jaka przyświecała budowie Unii Europejskiej, było zapewnienie pokoju. UE otrzymała Pokojową Nagrodę Nobla, ale nie może spocząć na laurach. Zamiast tego, ten największy projekt pokojowy we współczesnych czasach powinien zająć należne mu miejsce światowego lidera i wzoru do naśladowania, budując pokój w Europie i na świecie. W obliczu poważnych wyzwań egzystencjalnych, przed którymi stoi dziś Europa, i kompleksowego odnowienia składu w unijnych instytucjach, 100 lat po zakończeniu pierwszej wojny światowej nie ma lepszego momentu w historii europejskiej integracji, aby UE objęła przewodnią rolę, wytyczając nowy kierunek budowania pokoju na całym świecie.

1.2. „Droga gołąbka pokoju” jest metaforyczną i fizyczną mapą trasy, wskazującą drogę naprzód. W jej ramach proponuje się nową, dynamiczną globalną strategię UE na rzecz budowania pokoju, koncentrującą się na zapobieganiu konfliktom, zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego i skutecznej komunikacji z wykorzystaniem edukacji, informowania oraz europejskiej drogi pokoju, rozpościerającej od Irlandii Północnej do Nikozji, aby fizycznie angażować obywateli, włączając ich w proces pokojowy w UE i wspierając na drodze do osiągnięcia tego celu.

1.3. Aby to osiągnąć, EKES wzywa do przeznaczenia w nowym budżecie UE znacznie większych środków na zapobieganie konfliktom we wszystkich programach UE dotyczących pokoju w stosunkach zewnętrznych oraz do zapewnienia większej spójności między wewnętrznymi i zewnętrznymi politykami w zakresie handlu, pomocy, rozwoju i bezpieczeństwa.

1.4. EKES zdecydowanie zaleca większe zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego w proces decyzyjny, podobny do inicjatyw pokojowych UE na całym świecie, takich jak unijny program PEACE w Irlandii Północnej, które korzystają z aktywnego wkładu przedsiębiorstw, związków zawodowych i wolontariatu.

1.5. Przywołując sukces programu Erasmus, EKES wzywa do dużych wysiłków w zakresie komunikacji, tak aby promować rolę edukacji i informowania w przekazywaniu historii budowania pokoju w UE, ułatwianiu uczenia się z udziałem wewnętrznych i zewnętrznych organizacji pozarządowych oraz stworzeniu oznaczenia „GOŁĄBKA POKOJU” dla unijnych projektów na rzecz pokoju, aby zwiększać ich widoczność w kraju i za granicą.

1.6. Aby aktywnie angażować obywateli, EKES proponuje drogę pokoju od Irlandii Północnej po Nikozję, łączącą dwie podzielone wyspy po obu stronach Europy. Jak dowodzi powodzenie szlaków kulturowych, takich jak Santiago de Compostela, podróżni odbywają taką podróż jako pielgrzymkę lub dowiadują się więcej o różnych kulturach przez interakcje międzyludzkie. Na „Drodze gołąbka pokoju” nauczą się także o dziedzictwie pokoju, które stworzyło Unię Europejską.

1.7. „Biały gołąb” to tłumaczenie imienia „Kolumban” (łac. *Columbanus*), które nosił irlandzki pielgrzym, opisywany jako patron europejskiej jedności, i który jest także patronem motocyklistów. Biegając jego oryginalną ścieżką z Irlandii do Francji, Szwajcarii, Austrii i Włoch, „Droga gołąbka pokoju” przechodzi przez miejsca dawnych wojen i konfliktów, takie jak front zachodni, Południowy Tyrol i Bałkany. Będzie to również „wirtualny” szlak oferujący nowoczesny podręcznik historii opisujący drogę UE od wojny do pokoju i zachęcający do stylu życia i uczenia się reprezentowanego przez unijne wartości szacunku, tolerancji i wzajemnego zrozumienia.

1.8. EKES wzywa UE do stworzenia nowej globalnej strategii na rzecz budowania pokoju, obejmującej trzy ścieżki:

Ścieżka 1 – Zapobieganie konfliktom, społeczeństwo obywatelskie, spójność

- podwojenie funduszy na budowanie pokoju we wszystkich powiązanych obszarach polityki UE, z położeniem nacisku na zapobieganie konfliktom, pojednanie i dialog międzykulturowy promujący tolerancję i szacunek w kraju i za granicą;
- zorganizowane zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego na wszystkich szczeblach procesu decyzyjnego w politykę i programy stosunków zewnętrznych UE w zakresie budowania pokoju;
- większa spójność między strategiami UE w zakresie obrony, pomocy, handlu i rozwiązywania konfliktów we wszystkich tych krajach, w których UE działa na całym świecie;
- programy młodzieżowe, takie jak Erasmus i Korpus Solidarności, obejmujące elementy związane z budowaniem pokoju, obywatelstwem europejskim, wzajemnym szacunkiem i tolerancją;
- lepsza koordynacja na poziomie międzyagencyjnym i międzypaństwowym oraz wymiana doświadczeń z lokalnymi, krajowymi i międzynarodowymi obywatelskimi organizacjami pokojowymi zarówno państwowymi, jak i niepaństwowymi.

Ścieżka 2 – Informowanie, komunikacja, edukacja

- szkolenie w zakresie mediacji, negocjacji i dialogu między lokalnymi, krajowymi i międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz pokoju;
- zachęty do uczenia się i nauczania na temat integracji europejskiej, budowania pokoju i zaangażowania obywatelskiego na poziomie kształcenia wyższego, średniego i podstawowego w całej UE;
- utworzenie europejskich centrów budowania pokoju w Belfaście i Nikozji oraz ośrodków uczenia się łączących strategiczne miejsca na „Drodze gołąbka pokoju”;
- oficjalne uznanie przez UE symbolu gołąbka pokoju jako „znaku firmowego” dla wszystkich unijnych projektów pokojowych i zwiększone zobowiązanie w ramach projektów do informowania o wsparciu UE;
- zwiększenie wysiłków na poziomie KE w celu upubliczniania projektów pokojowych UE przy użyciu „marki” gołąbka pokoju.

Ścieżka 3 – Europejska droga pokoju

Utworzenie unijnej grupy zadaniowej ds. „gołąbka pokoju” w celu inicjowania i wspierania:

- konsultacji z lokalnymi radami, regionalnymi organami, innymi tworzonymi trasami, takimi jak droga frontu zachodniego (Western Front Way), muzeami i miejscami kulturowymi połączonymi przez „Drogę gołąbka pokoju”;
- ściślejszej współpracy z organizacjami międzynarodowymi, takimi jak ONZ, Unesco, OBWE i Rada Europy;
- nawiązywania kontaktów z inicjatywami obywatelskimi angażującymi się w maratony, spacery, kolarstwo, rajdy motocyklowe itd.;
- wniosku Przyjaciół Kolumbana do Rady Europy o oficjalne uznanie trasy Kolumbana za europejski szlak kulturowy, który byłby jednym z połączeń w ramach „Drogi gołąbka pokoju”;
- przygotowywania logistyki do budowy ścieżki łączącej Irlandię z Cyprzem przechodzącej przez dawne strefy konfliktu z „odgałęzieniami” do miejsc, które wniosły znaczący wkład w pokój, takich jak kraje skandynawskie, Europa Środkowa i Wschodnia;
- finansowego i technicznego wsparcia „rzeczywistości wirtualnej” „Drogi gołąbka pokoju” do użytku w szkołach i na uczelniach w całej Europie jako nowoczesnego podręcznika historii;
- wspierania interaktywnej wersji online „Drogi gołąbka pokoju” łączącej miejsca i ośrodki budowania pokoju, w tym opowiadanie historii osobom, które nie mogą odbyć pieszej podróży.

2. Kontekst

2.1. Poważne wyzwania, przed którymi stoi dziś UE, zagrażają samej istocie europejskiego ideału. Wzrost liczby uchodźców i imigrantów, konsekwencje finansowe, środki oszczędnościowe, ekstremizm, zagrożenia bezpieczeństwa, coraz większa polityczna polaryzacja i skutki brexitu zachwiały fundamentami Unii. Właściwa odpowiedź ze strony UE stanowi konieczny warunek dalszego utrzymania pokoju w Europie. Wziąwszy pod uwagę tę bardzo niestabilną sytuację, UE musi odpowiedzieć za pomocą pozytywnych, ambitnych, kreatywnych, konstruktywnych działań oraz wizji odzwierciedlającej zasadniczą misję europejskiego projektu, jaką jest szerzenie i utrzymanie pokoju.

2.2. Sukces projektu pokojowego UE oznacza, że dla nowych pokoleń Europejczyków wojna jest odległą rzeczywistością. Przypominając obywatelom o swoich korzeniach, UE odnawia ideały łączące obywateli, co zwiększy wiarygodność UE i jej misji. Aby to osiągnąć, Unia musi zintensyfikować wysiłki na rzecz budowania pokoju nie tylko na całym świecie, ale i w samej Europie. UE może wzmacniać i promować swoje podstawowe wartości wolności, sprawiedliwości, równości, tolerancji, solidarności i demokracji w Europie i poza nią poprzez wymianę doświadczeń z oddolnego rozwiązywania konfliktów, kompromisu i konsensusu między różnymi kulturami, społecznościami i państwami.

2.3. Osoby spoza UE powinny postrzegać ją jako światowego lidera pokoju, demokracji i praw człowieka. Niemniej jednak konflikty w Syrii, Afganistanie, Jemenie i w innych krajach zmuszają nas do krytycznego spojrzenia na reakcję UE na kryzysy humanitarne, które nastąpiły po akcjach militarnych. Aby osiągnąć wyznaczone cele i zasady, UE ma moralny obowiązek, wykraczający poza geopolityczne lub ekonomiczne interesy, chronić życie niewinnych ofiar uwikłanych w konflikty, w szczególności dzieci. Fundusze UE mogą w znacznym stopniu przyczynić się do poprawy życia w tych strefach, ale wyniki są ograniczone. Koncentrując się na zapobieganiu konfliktom na obszarach, na których zagrożone są pokój i bezpieczeństwo, oraz ściśle współpracując ze społeczeństwem obywatelskim, UE może zapewnić większe oddolne zaangażowanie i zwiększyć prawdopodobieństwo trwałego pokoju.

2.4. Wychodząc z założenia, że każde euro zainwestowane w budowę pokoju przekłada się na zaoszczędzone 7 EUR w wydatkach na obronę, EKES apeluje do UE o priorytetowe traktowanie budowania pokoju we wnioskach w sprawie nowego unijnego budżetu (WRF 2021–2027). Nowy proponowany przez KE „Europejski Instrument na rzecz Pokoju” z budżetem wynoszącym 10 mld EUR powinien zawierać autentyczny element budowania pokoju, angażujący lokalne i międzynarodowe podmioty społeczeństwa obywatelskiego, obejmujący dwustronną wymianę informacji między praktykami, ośrodki transferu wiedzy i strategię przekazywania swojego przesłania na całym świecie. EKES wzywa również do pełnego wdrożenia globalnej strategii na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa z 2016 r. – zapobiegania konfliktom, promowania bezpieczeństwa ludzi, zajęcia się podstawowymi przyczynami braku stabilności i działania na rzecz bezpieczniejszego świata.

3. Kontekst – upamiętnienie, świętowanie i komunikacja

3.1. W obecnym roku obchodziliśmy setną rocznicę zakończenia I wojny światowej, w związku z czym obywatele Unii nie tylko upamiętnili poległych, lecz także rozważali koszty konfliktu. Przez zrozumienie drogi, jaką prowadziła do pokoju, decydenci uczą się lekcji historii oraz dowiadują się jak przebiegał proces pokojowy. Obchody kluczowego okresu dla pokoju przypominają spuściznę wojny i ducha solidarności panującego w jej następstwie. W nadchodzących latach będziemy obchodzić rocznice ważnych wydarzeń, takie jak: 30 lat od upadku muru berlińskiego i pokoju w Libanie (2019), dwudziestopięciolecie Ogólnej umowy ramowej z Dayton na rzecz pokoju w Bośni i Hercegowinie (2020); w 2018 r. obchodzono również dwudziestą rocznicę porozumienia wielkopiątkowego oraz drugą rocznicę kolumbijskiego porozumienia pokojowego. Podkreślając swe poparcie dla tych umów, UE promuje wartość swoich wysiłków na całym świecie.

3.2. By uwzględnić Europejski Rok Dziedzictwa Kulturowego, dążenia Europy do wyciągania nauki z konfliktów w przeszłości i wykorzystania tej wiedzy dla dobra ludzkości powinny też obejmować istotny nowy komponent kulturowy. Wysoka przedstawiciel Komisji Federica Mogherini podkreśliła dyplomację kulturalną jako kluczowe narzędzie, jakie UE może wykorzystywać w swoich zewnętrznych stosunkach dyplomatycznych. Przykłady – od ochrony miejsc dziedzictwa po promowanie tożsamości kulturowej i pomoc językową – tworzą stabilne państwa, w których różne etniczne lub narodowe grupy religijne bądź językowe czują się bezpiecznie i są lepiej przygotowane do pokojowego zaangażowania. Choć uznano zalety dyplomacji kulturalnej w stosunkach zewnętrznych UE, to biorąc pod uwagę rosnącą polaryzację wewnątrz europejską, idea ta jest równie wartościowa w kontekście rozwiązywania napięć w ramach samej UE. Kolumban⁽¹⁾, irlandzki pielgrzym z VI w. nazywany świętym patronem zjednoczonej Europy, symbolizuje dziedzictwo, historię i tradycję kulturową, na której opiera się nowa strategia globalna UE na rzecz promowania wzajemnego zrozumienia i działania przez pokój. Jako taka inicjatywa przyjmuje międzynarodowy symbol gołąbka pokoju związany z jego imieniem.

4. „Droga gołąbka pokoju”

Łącząc nowoczesne metody interakcji społecznej z dawnymi sposobami przekazywania informacji, „Droga gołąbka pokoju” wytycza nowy kierunek dla UE i tworzy pomost między przeszłością, teraźniejszością i przyszłością.

⁽¹⁾ Irlandzki pielgrzym z VI w. nazywany przez ojca założyciela UE Roberta Schumana „świętym patronem wszystkich tych, którzy pragną budować zjednoczoną Europę”.

4.1. *Przewodzenie – włączenie przywództwa UE w globalne budowanie pokoju*

Aktywnie wspierając powstawanie stabilnych, sprawiedliwych, uczciwych i dostatnich społeczeństw na całym świecie, UE wychodzi poza samo promowanie pokoju. Choć wysiłki UE mogą nie zawsze kończyć się oczekiwanym powodzeniem, promowanie wartości UE zachęca kraje doświadczające konfliktów do odejścia od przemocy. Cennymi przykładami są unijny program PEACE w Irlandii Północnej oraz wsparcie UE dla kolumbijskiego procesu pokojowego. Dalsze przykłady zaangażowania to strategia UE na rzecz młodzieży z 2015 r., która ma zapewnić, aby młodzi ludzie w UE nie czuli się zmarginalizowani. Ponadto, dzięki większej spójności między strategiami w zakresie kultury, obrony, pomocy, handlu i rozwiązywania konfliktów, a także spójności działań z agencjami międzynarodowymi, UE mogłaby przejść inicjatywę w budowaniu pokoju na świecie.

4.2. *Wskazywanie drogi – przez działania informacyjne, komunikacyjne i edukacyjne*

Służąc przykładem i promując swoje podstawowe wartości, UE może wskazywać drogę przez bardziej kreatywne zaangażowanie w strategię informacyjne, komunikacyjne i edukacyjne. Konieczna jest wymiana doświadczeń między oddolnymi budowniczymi pokoju w Europie i poza jej granicami. Kluczowe znaczenie mają ustanowienie europejskich centrów budowania pokoju zapewniających szkolenia w zakresie mediacji, negocjacji, dialogu i budowania konsensusu, zgodnie z propozycjami zawartymi we wcześniejszych opiniach⁽²⁾, oraz współpraca w ramach partnerstwa z budowniczymi pokoju ze społeczeństwa obywatelskiego. Prezentując swoją pracę za pośrednictwem dobrze wyposażonych, dobrze ukierunkowanych programów edukacyjnych i informacyjnych, UE zwiększa zrozumienie jej roli i uzasadnia obywatelom swoje wysiłki, pokazując im wartość wielokulturowego zaangażowania i pomagając przywrócić ich wiarę w podstawy europejskiego projektu.

4.3. *Pokonywanie drogi – szlak kulturowy dostępny dla wszystkich*

4.3.1. Ta stała ścieżka pokoju, od Irlandii Północnej po Nikozję, będzie angażować fizycznie i umysłowo ludzi ze wszystkich środowisk, aby nawiązywać nowe przyjaźnie i spotykać się z innymi osobami pragnącymi podzielić się doświadczeniami związanymi z konfliktami. Rozciągający się na 5000 km przez całą Europę szlak kulturowy, podążający śladami Kolumbana, będzie wykroczał poza pierwotną trasę pielgrzymy z Irlandii do Włoch i będzie przebiegał przez miejsca głęboko dotknięte wojną i konfliktami, takie jak front zachodni, Południowy Tyrol i Bałkany, łącząc po drodze ludzi i miejsca. Podróżni poznają historie o pozostałościach konfliktów, lecz przede wszystkim, o mechanizmach budowania pokoju. „Droga gołąbka pokoju” stworzy również ośrodki szkoleniowe i powiązania między Europą Północną, Wschodnią, Środkową i Południową, umożliwiając podążającym tą drogą wybór swoich szlaków i zwiedzenie tylu obiektów, ile zapragną. „Droga gołąbka pokoju” zachęcałaby te „odgałęzienia” do rozszerzania się zarówno w obrębie UE, jak i poza nią, uznając nie tylko fizyczne szlaki, ale także więzi kulturowe, takie jak ze Szkocją, a w szczególności z wyspą Iona, oraz więzi w zakresie budowania pokoju z miejscami takimi jak Ukraina i Bliski Wschód. Można by również znaleźć sposoby na połączenie się z innymi już ustalonymi szlakami, takimi jak Droga św. Jakuba (Camino de Santiago).

4.3.2. Będzie obejmować portal internetowy łączący wirtualne i interaktywne doświadczenia z komponentami audiowizualnymi z każdego miejsca i zawierający historyczne przekazy ustne usłyszane podczas podróży dla tych, którzy nie są na tyle mobilni, aby mogli sami podążyć „Drogą gołąbka pokoju”. Szlak wirtualny byłby wykorzystywany także jako narzędzie edukacyjne w celu nauczania o budowaniu pokoju w szkołach oraz do dalszego rozwoju momentów kreatywności i zrozumienia w oparciu o odpowiednią historię lokalną i potencjalne powiązania z tą ścieżką w celu popierania powszechnego poczucia przynależności w UE i poza nią. Wzorowany na technologii wykorzystywanej do szkolenia kadetów w zakresie ochrony cywilnej i zapobiegania konfliktom, będzie tworzył wirtualną rzeczywistość konfliktu i budowania pokoju. Ten oparty na nowoczesnej technologii podręcznik spełnia wymogi edukacyjne ery cyfrowej i uzupełnia tradycyjne techniki nauczania poświęcające więcej uwagi walczącym niż ludziom działającym na rzecz budowania pokoju.

5. *Nowy budżet UE (WRF) ma zmaksymalizować proces budowania pokoju i włączenia społeczeństwa obywatelskiego*

5.1. Choć nie ma prostych odpowiedzi na poszukiwanie rozwiązań w zakresie budowania pokoju, istnieją sposoby na zmianę strategii i priorytetów w celu złagodzenia najgorszych skutków konfliktu. Odnowienie budżetu UE stanowi cenną okazję, aby to zrobić poprzez zapewnienie „spójności, koordynacji i komplementarności” między politykami UE dotyczącymi budowania pokoju oraz w KE, gdzie złożone struktury instytucjonalne utrudniają praktyczną koordynację między ESDZ a pozostałymi organami. Podobnie należy zapewnić spójność między politykami UE w dziedzinie handlu, pomocy, bezpieczeństwa i rozwoju, a także uznać potrzebę powiązania między strategiami i praktykami instytucji UE, państw członkowskich i innych istotnych darczyńców.

⁽²⁾ Opinia EKES-u w sprawie procesu pokojowego w Irlandii Północnej z 23 października 2008 r., Dz.U. C 100 z 30.4.2009, s. 100.
Opinia EKES-u w sprawie: „Rola UE w budowaniu pokoju w stosunkach zewnętrznych: sprawdzone rozwiązania i perspektywy” z 19 stycznia 2012 r. Dz.U. C 68 z 6.3.2012, s. 21.

5.2. **Koncentracja na zapobieganiu konfliktom**

W nowych propozycjach budżetowych na lata 2021–2027 dotyczących działań zewnętrznych należy położyć większy nacisk na budowanie pokoju. Propozycje obejmują 40-procentowy wzrost w zakresie bezpieczeństwa do 4,8 mld EUR, nowy Fundusz Obrony z budżetem 13 mld EUR, 6,5 mld EUR na „mobilność wojskową” w ramach instrumentu „Łącząc Europę” oraz zwiększenie finansowania działań zewnętrznych o 26 % do 120 mld EUR. Co istotne, propozycja KE dotycząca „pozabudżetowych” 10,5 mld EUR „Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju” na wspólne zaangażowanie w państwach niebędących członkami UE nadaje się idealnie do zagwarantowania, by działania UE były rzeczywiście ukierunkowane na zapobieganie konfliktom. W 2017 r. UE przyjęła rozporządzenie ustanawiające nowy rodzaj wsparcia w ramach Instrumentu na rzecz Przyczyniania się do Stabilności i Pokoju (IcSP), aby wspierać budowanie zdolności podmiotów wojskowych – budowanie zdolności na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju (CBSD). Europejskie Biuro Łącznikowe ds. Budowania Pokoju stale zgłasza zastrzeżenia w tym zakresie oraz potrzebę zwiększenia udziału społeczeństwa obywatelskiego w tych działaniach.

5.3. **Włączenie społeczeństwa obywatelskiego – skoncentrowanie działań na kobietach i młodzieży**

Coraz częściej uważa się, że społeczeństwo obywatelskie jest kluczowe w zapewnianiu efektywności i długoterminowej stabilności wszelkich strategii budowania pokoju. Współpraca z podmiotami oddolnymi służy nie tylko zwiększaniu zrozumienia konfliktu z perspektywy oddolnej, lecz także zapewnia lokalną odpowiedzialność za ten proces przez wspieranie procesu pokojowego bardziej „wrażliwego na konflikt” i przez pozytywne wzmocnienie. Rezolucja ONZ nr 2419 podkreśla rolę młodych ludzi w negocjowaniu i wdrażaniu porozumień pokojowych, podobnie jak rezolucja ONZ nr 1325 w sprawie roli kobiet. Działalność związkowa i przedsiębiorstwa, duże lub małe, są również istotne w mobilizacji społeczeństwa obywatelskiego. Grupy słabsze, zwłaszcza ofiary, muszą być przedmiotem szczególnej uwagi, ważne jest także „dobrosąsiedzkie” podejście do relacji w społeczności i miejscu pracy. „Zorganizowany dialog” między UE a społeczeństwem obywatelskim również stwarza przełomowe i trwałe relacje, czego dowodem są kontakty EKES-u z sąsiadami UE w Afryce, Azji i dalszych częściach świata.

5.4. **Podnoszenie świadomości co do roli UE**

Ponieważ świadomość co do budowania pokoju przez UE jest wśród jej obywateli ograniczona, w nowym budżecie należy położyć większy nacisk na działania informacyjne, komunikacyjne i edukacyjne, a w szczególności na wykorzystywanie zarówno tradycyjnych środków przekazu, jak i mediów społecznościowych. Podczas gdy obawy dotyczące niebezpieczeństw związanych z mediami społecznościowymi i potencjalnymi zagrożeniami dla demokracji, jakie mogą one stwarzać, są realne, potencjał ich używania w celu wprowadzania pozytywnych zmian nie jest w pełni wykorzystywany. W nowym budżecie UE większe środki należy przeznaczyć na dziennikarstwo pokojowe, dyplomację kulturalną i dialog międzykulturowy. Edukacja także odgrywa istotną rolę w uczeniu dzieci i młodych ludzi, aby nie tylko „tolerowali”, lecz także szanowali odmienność. Przykładem tego jest Specjalny Organ ds. Programów UE oraz *Integrated Education Movement* (Ruch na rzecz Zintegrowanej Edukacji) w Irlandii Północnej.

5.5. **Wymiana najlepszych praktyk**

UE ma ogromne doświadczenie w takich obszarach jak Azja Południowo-Wschodnia, Bliski Wschód, Ameryka Środkowa, Bałkany i Afryka Subsaharyjska. Niektóre z tych działań były bardzo udane, inne mniej. Wyciągając wnioski z historii, UE musi respektować i promować etyczne podejście do interwencji, czego przykładem jest inicjatywa przejrzystości w branżach wydobywczych⁽³⁾, która zachęcając do w pełni partycypacyjnego procesu z udziałem społeczeństwa obywatelskiego, pomaga w przewyżczeniu wyzysku i korupcji i propagowaniu dobrych rządów. Wnioski te, lepsze czy gorsze, muszą wpływać na kształt polityki. Oczywiście nie da się mierzyć wszystkiego jedną miarą, ale warto pamiętać o najważniejszych cechach charakterystycznych obszarów objętych konfliktem. Wymiana doświadczeń powinna zostać lepiej ugruntowana, w szczególności pomiędzy działaniami wewnętrznymi i zewnętrznymi UE, w przypadku których jak dotąd brakowało systematycznego podejścia do wspólnego uczenia się. Jest to utracona szansa oraz poważny błąd polityczny, któremu należy zaradzić.

5.6. **Droga w przyszłość**

Setna rocznica upamiętniająca wojnę i celebrowanie pokoju i dziedzictwa kulturowego to moment, w którym UE ma okazję, aby przywrócić swoją wartość na świecie, nie tylko jako potęga gospodarcza, lecz także jako globalny lider w budowaniu, zabezpieczaniu i promowaniu pokoju. Skupiając się na pokoju w obliczu zagrożenia terrorystycznego u siebie i za granicą, UE może spojrzeć na własne doświadczenia jako przykład tego, co można osiągnąć, ale co należy nieustannie pielęgnować, aby zachęcać do dialogu międzykulturowego, tolerancji, solidarności i wzajemnego szacunku.

Za pośrednictwem globalnej strategii UE na rzecz budowania pokoju wraz z fizycznym i wirtualnym szlakiem pokojowym dla podróżnych, „Droga gołąbka pokoju” służy jako latarnia wskazująca sposób życia, uczenia się i łączenia w coraz bardziej zglobalizowanym świecie. Ludzie w każdym wieku, w różnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, reprezentujący różne pokolenia, wyznania, kultury i społeczności przybywający z odległych krańców Europy i spoza Europy dowiedzą się więcej o różnych kulturach i tradycjach oraz będą budować więzi oparte na większym zrozumieniu wartości UE.

⁽³⁾ Zgodnie ze zmianą w opinii EKES-u w sprawie zapewnienia ważnych towarów importowych dla UE poprzez aktualną politykę handlową UE i inne powiązane polityki z 16 października 2013 r. Dz.U. C 67 z 6.3.2014, s. 47.

„Droga” wykorzystująca symbol gołąbka pokoju, by wskazać kierunek podróży, byłaby nie tylko symbolem budowania pokoju przez UE na całym świecie, ale także nową wizją dla UE i przesłaniem nadziei w coraz trudniejszych czasach.

W polityce budowania pokoju tam, gdzie jest wola, tam jest „Droga gołąbka pokoju”.

Bruksela, dnia 20 marca 2019 r.

Luca JAHIER

Przewodniczący

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
